

ẢO VÀ THẬT.

Nguyễn Sĩ-Tuất

Trong một số LTAHCC, người viết bài này đã có dịp nói tới tường lửa (firewall) dùng trong máy vi tính để ngăn chặn các hành vi của kẻ xấu có thể làm rối loạn máy. Đó là bức tường "ảo" không nhìn thấy, hay sờ mó được, nhưng lại có tác dụng "vật lý" hiển nhiên cho người có máy là ít bị rủi ro phá hoại. Bài viết hôm nay sẽ nói tới thêm một số sự kiện tuy là "ảo" nhưng lại có hậu quả "thật" trong thời đại điện tử tại Hoa Kỳ.

1. ĐẦU TƯ "ẢO" ĐEM LẠI LỜI "THẬT" CHO MỘT SỐ NGƯỜI.

Trước hết, xin nói về mưu kế, mưu mẹo, hay mưu gian Ponzi tiếng Anh gọi là Ponzi scheme. Ponzi là tên của một nhà đầu tư đã sử dụng "ảo" thuật này rất khéo trong những năm 1920; mưu kế thực ra đã được Charles Dickens nói tới từ năm 1844 trong sách Martin Chuzzlewit (theo Wikipedia Ponzi scheme). Đó là cách kẻ "gian" (nghĩa tương đối) dùng tiền góp của người gia nhập sau để trả tiền lãi cho người gia nhập trước. Trong kinh doanh, đó là một loại đầu tư giả mạo, trả tiền lời bằng cách lấy tiền của chính những nhà góp vốn hay của những nhà đầu tư khác sau này.

Đây là một "đầu tư ảo", ít, hay không có, đầu tư "thật sự" vào một ngành kinh doanh nào để sinh lợi nhuận, mà chỉ lấy tiền góp của chính những người tham gia sau để trả lãi cho họ. Đặc điểm của mưu kế này là số tiền lãi có mức cao hơn các loại đầu tư khác trên thị trường để hấp dẫn nhiều người tham gia. Những người tham gia lúc ban đầu được trả tiền lời và vốn bằng tiền "thật", nên tới lúc nào đó mà số người

tham gia sau không đủ để trả số lời và vốn, thì mưu kế đó sẽ vỡ và kẻ gian sẽ phải khai phá sản. Thí dụ điển hình gần đây nhất là Bernard L. Madoff (BLM).

Madoff (BLM) chính ra là một nhà đầu tư xuất sắc, có tài sản riêng nhiều triệu dollars trước khi dùng mưu kế Ponzi để làm giàu thêm. Từ năm 1960 Madoff đã lập ra một công ty riêng có tên là Bernard L. Madoff Investment Securities LLC, được coi như là một trong những hãng kinh doanh hàng đầu của Wall Street, vẫn còn hoạt động cho tới khi can phạm bị bắt. Cá nhân BLM đã từng làm chủ tịch sàn giao dịch chứng khoán NASDAQ, là một tổ chức nòng cốt của Wall Street trong một thời gian, đứng thứ nhì sau New York Stock Exchange, nên được rất nhiều người tin cậy. Ngay cả những ngân hàng lớn của Pháp, Tây Ban Nha, Ý, Hòa Lan, Nhật Bản và một số các hãng đầu tư của Hoa Kỳ cũng bị BLM lừa đảo hàng tỷ USD. Nếu tính tất cả các tư nhân và tổ chức tài chính trên thế giới bị gạt, số tiền thiệt hại lên tới trên 60 tỷ USD, là một vụ gian lận lớn nhất từ xưa tới nay do một cá nhân làm. Tòa đã phạt Madoff 150 năm tù giam và tịch thu tài sản để bồi thường một phần nào cho nạn nhân. *(Ghi chú của người viết: luật HK quy định án giam là tổng số năm tù dành cho tất cả tội danh, trong khi hình luật VN và Pháp chỉ áp dụng số năm bị giam nhiều nhất liên quan đến một tội danh thôi. Do đó, Madoff mới bị tới 150 năm tù vì cộng lại tất cả các án tù của nhiều tội danh khác nhau mà Tòa đã lên án)*

Tại VN, hời đầu thập niên '70 cũng có một ngân hàng trả lãi suất "khủng" lên tới trên 15% trong khi các ngân hàng khác chỉ ở mức dưới 10%. Lúc đó thời chiến tranh làm gì có công nghệ lời tới mức có thể trả lãi suất cao hơn thế cho ngân hàng để ngân hàng lấy tiền trả cho trưng chủ? Chỉ có cách là dụ người ta mở trương mục mới hay góp thêm vốn vào ngân hàng, có nghĩa là dùng tiền của người góp sau

trả tiền lãi cho người có sẵn trưng mục. Đó là mưu gian Ponzi không sai vào đâu được. Ngân hàng này nếu không có vụ 4/75 thì cũng đi tới phá sản.

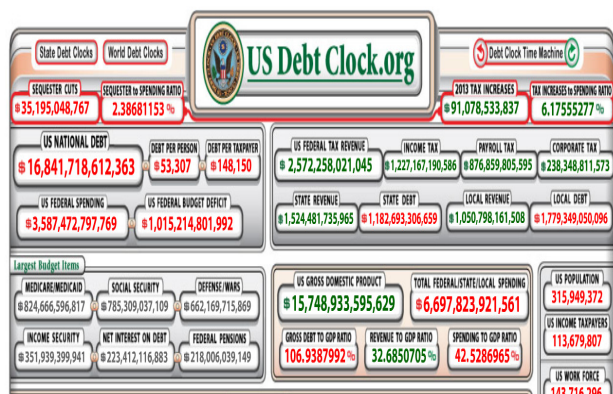
Thế còn lãnh vực công của nhiều quốc gia thì sao ? Có bao giờ đi vay mới để trả tiền lãi và vốn vay cũ không ? Xin thưa, có chứ, luôn luôn có, nước giàu cũng như nước nghèo! Nước càng giàu vay càng nhiều - bằng cách phát hành công khố phiếu (giấy nợ). Xin xem bảng dưới đây của HK.

Theo

<http://www.gfmag.com/component/content/article/119-economic-data/12370-public-debt-percentage-gdp.html#axzz2THbOF0I8>

dựa trên tài liệu của World Economic Outlook of the International Monetary Fund, October 2012. Theo đó, tổng số công nợ USA tới cuối năm 2012 là trên 16 ngàn tỷ USD trong khi GDP chỉ gần 15.9 tỷ, thành thử tỷ lệ nợ/GDP của 2012 là 106 %.

Trang mạng <http://www.usdebtclock.org/> cho những con số dưới đây, vào ngày 30/5/13, trong đó tỷ lệ nợ/GDP đã tăng lên:

Theo định nghĩa tổng quốc nợ là số tiền nợ của chính phủ Liên Bang, cộng với số tiền nợ vay của dân, doanh nghiệp và ngoại quốc đã mua công khố phiếu, và trái phiếu.

Khi viết bài này ngày 30/5/2013, Tổng quốc nợ HK (US national debt) đã lên đến 16.8 ngàn tỷ trong khi Tổng sản lượng quốc nội (gross domestic product hay GDP) chỉ có 15.7 ngàn tỷ

USD. Tỷ lệ debt/GDP gần **107 %**. Những nước sau đây cũng có tỷ lệ cao hơn 100% trong năm 2012, theo

<http://www.gfmag.com/component/content/article/119-economic-data/12370-public-debt-percentage-gdp.html#ixzz2THm3JFGU>.

Đó là Hi Lạp: 170.3%, Bồ Đào Nha: 108.3%, Ái Nhĩ Lan: 106.4%, Ý: 120.8%

Khốn khổ, chính phủ những nước trên đã bị Eurozone đặt điều kiện muốn được trợ giúp, phải tăng thu giảm chi, tức thực hiện chính sách thắt lưng buộc bụng. Dân chúng phản ứng bằng những đình công bạo động lớn lao như tại Hi Lạp, Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha.

Còn tại Mỹ thì sao? Xin thưa, ta vẫn bình chân như vại!!! Chưa thấy tăng thu (thuế) giảm (công) chi mà đã thấy tăng chi về bảo hiểm y tế, và vẫn giữ nguyên phúc lợi xã hội cho những người có lợi tức thấp. Thuế suất chưa tăng nhưng tổng số tiền thu về thuế chắc còn giảm bớt vì tình hình kinh tế khó khăn, thất nghiệp vẫn trên mức 7.5%.

Tại sao như thế ? Theo ngu ý, có nhiều nguyên nhân để dân Mỹ lạc quan:

1. USD giữ địa vị ưu thế trong một thời gian dài ở vị trí là đồng tiền chính thức để toàn thế giới dùng trong việc mua bán hàng hóa. Trong khi đó HK lại có toàn quyền in thêm giấy bạc. Đã có những toan tính của một số nước, đặc biệt là Trung Hoa và Cộng Đồng Âu Châu muốn thay thế vị trí ưu thế của đồng USD, nhưng tới nay chưa hoàn toàn thành công. Trung Hoa và Saudi Arabia vẫn thanh toán bằng USD khi mua bán dầu.

2. HK vẫn còn có những doanh nghiệp như Apple (mặc dầu Steve Jobs đã quá cố), Microsoft với Bill Gates, Tesla, Boeing, IBM,... Microsoft chiếm lĩnh thị trường máy vi tính và điện thoại với PC cài Windows 8, và Apple tràn ngập thị trường máy nhỏ với iPad, iPhone, iPod với iOS6. Tesla sản xuất xe hơi

chạy bằng điện đang dẫn đầu thế giới trong lãnh vực này...

3. Tài nguyên thiên nhiên với trữ lượng khí đốt và dầu được khai thác từ điệp thạch (shale). Theo <http://finance.yahoo.com/news/u-oil-boom-leaves-opec-111316495.html>, khi HK tăng mức sản xuất đó thì chẳng cần tới OPEC sản xuất thêm dầu mà nhu cầu dầu xăng của thế giới vẫn được đáp ứng. Giám đốc International Energy Agency là Maria van der Hoeven đã nói ngày 14/5/2013: "North America has set off a supply shock that is sending ripples throughout the world" (<http://finance.yahoo.com/news/u-oil-output-game-changer-225500000.html>).

Thành thử, nếu nói rằng HK đã tuột dốc nhanh thì e rằng quá sớm, mặc dầu TH đang vuron lên. Người lạc quan cho rằng có thể vài chục năm nữa mới thấy TH vượt khỏi Mỹ, còn người bi quan cho rằng sẽ sớm hơn. Tiếc rằng thế hệ chúng tôi sẽ không còn nữa để chứng kiến xem ai đúng ai sai!!!

2. TIỀN AN SINH XÃ HỘI và PUBLIC PENSION CÓ PHẢI LÀ MỘT PONZI SCHEME KHÔNG?

Theo định nghĩa tổng quát về mưu kế Ponzi trên, thì quỹ an sinh xã hội (ASXH - Social security SS), và public pension trả tiền hưu trí, đúng là mẹo Ponzi rồi: lấy tiền của người trẻ làm việc ngày nay để trả cho những người già đã đóng thuế ASXH hay quỹ Public Employee Retirement System từ trước. Thế tại sao cùng dùng một mưu mà tư nhân điều hành quỹ thì bị tù "mút chỉ" cộng bồi thường "mệt nghỉ" còn ông chính phủ thì vẫn phây phây, rồi bày đặt bàn tới bàn lui tại Quốc Hội để cãi nhau kịch liệt giữa 2 phe Dân Chủ và Cộng Hòa ?

Theo ngụ ý, giữa tư nhân và chính phủ có điều khác biệt:

1. Trong kinh doanh, lường gạt người góp vốn khi hứa đầu tư mà thực ra lấy tiền của họ

để trả lời cho họ, và để hưởng lợi cho riêng mình, thì hành vi này trái luật, sẽ bị trừng phạt. Madoff đang bị tù và tài sản bị tịch thu để trả nợ là một thí dụ điển hình.

2. Trái lại, Chính phủ không hưởng lợi gì trong ASXH (thỉnh thoảng "mượn đờ" khi quỹ ASXH dư thừa nhưng lại phải trả ngay).

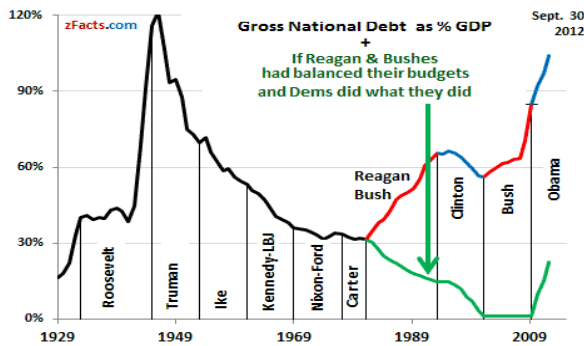
3. Chính phủ cứ 4 năm hay 8 năm lại thay đổi thì biết ai chịu trách nhiệm mà cá nhân trong chính phủ có được lợi gì đâu mà chịu trách nhiệm.

4. Tư nhân không có khả năng trả nợ, nên bị tù là phải! Ngược lại, Chính phủ có khả năng tăng thuế ASXH, (đã tăng rồi đó, từ 4% năm 1955 nay đã lên 12.4% năm 2013, và còn lên nữa đấy, theo:

http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/content/pdf/ssrate_historical.pdf). Nếu thấy còn thiếu, có thể yêu cầu Quốc Hội cho tăng thêm.

5. Điểm quan trọng nữa là riêng chính phủ (chính phủ liên bang chứ không phải tiểu bang) mới có thể in thêm tiền (lạm phát) để trả nợ (HK đã in rồi, tiền trên thực tế đã xuống giá, và cũng nợ thêm lên tới trên 16 ngàn tỷ USD tức là trên cả GDP của toàn thể nước Mỹ).

6. Tư nhân không thể xài quá số lợi tức kiếm được. Muốn xài hơn phải đi vay (nếu có ai chịu cho vay) và phải trả. Chính phủ thì luôn luôn chi nhiều hơn thu (có nước nào lại có ngân sách quân bình, trừ trường hợp rất hiếm hoi như Đức. Riêng tại HK từ năm 1970 tới nay, ngân sách luôn luôn thiếu hụt trừ những năm từ 1998 đến 2001. Sự khác biệt ở chỗ chính phủ (liên bang) có quyền in thêm tiền để chạy nợ, còn tư nhân không trả nợ sẽ bị hình phạt. Trong thời gian này, HK vẫn không "sập tiệm", nên ít kinh tế gia phản đối việc thiếu hụt ngân sách. Có thể nói thiếu hụt là "ảo" mà kinh tế của HK vẫn giữ được mức sống khá cao là "thật".

Sơ đồ tỷ lệ Tổng Nợ QG HK so với GDP Sản lượng Quốc nội HK (<http://zfacts.com/p/318.html>)

Cũng vì vậy, quý vị nào có ASXH cứ việc bình chân như vại không cần phải lo như các "khổ chủ" của Madoff đang mướn luật sư để đòi chút nào hay chút nấy. Chẳng cần để ý đến các bài "bình loạn" tới năm 2017 hay 2025 nào đó, quỹ ASXH sẽ cạn không còn khả năng thanh toán cho hưu viên, nhờ hai điều 4 và 5 ở trên. Về pension for public employees thì có quỹ điều hành riêng biệt không bị ảnh hưởng bởi quỹ ASXH.

Nếu ai còn lo ngại xa hơn nữa, cứ xem các thành phố bị phải khai phá sản như Vallejo tiểu bang Cali năm 2008 thì biết. Mặc dầu tuyên bố phá sản để tái cơ cấu (xóa nợ) nhưng vẫn phải trả tiền hưu cho nhân viên của thành phố, mặc dầu có người hưởng lương hưu trên 100,000\$/năm vì Vallejo đã ký khế ước với California Public Employee Retirement System CalPERS. (Nói về tổng số những người hưởng lương hưu trên \$100,000/năm thì tại Cali có tới khoảng 9,000 người theo http://sunshinereview.org/index.php/California_public_pensions và theo [The Wall Street Journal "Fury Over Public Pensions Sparks Disclosure Lawsuits"](http://www.thewallstreetjournal.com/story.do?news=Fury+Over+Public+Pensions+Sparks+Disclosure+Lawsuits) Sept. 4, 2010).

Tháng 6 năm 2012, có thêm một thành phố phải khai phá sản tại Cali là Stockton. Sau đó 1 tháng đến lượt thành phố Mammoth Lakes. Ngoài ra còn 2 thành phố San Bernardino và

Compton gần Los Angeles cũng khai phá sản lần lượt trong các tháng 7 và 8 cùng năm 2012. Đó là chưa kể một số các thành phố tại các tiểu bang khác như Harrisburg, Pennsylvania, hay Jefferson county, Alabama, năm 2011. Những thành phố này cũng như mọi thành phố và kể cả tiểu bang đều không có quyền in tiền để trả nợ.

Hợp Chúng Quốc HK không cần phải khai phá sản vì đã có khả năng "hiến định" là in thêm tiền giấy, và tự tăng thuế ASXH, khác hẳn với tư nhân. Sướng thật. Các quốc gia khác trên thế giới cùng chung một "cảnh ngộ" với HK như Úc, Anh, Nhật, đều có một quốc sách tương tự. Còn tất cả các quốc gia trong Cộng Đồng Âu Châu như Hi-Lạp, Ái-Nhĩ-Lan, Tây Ban Nha, Ý,... không được tự in thêm tiền Euro vì chỉ có European Central Bank mới có độc quyền này.

3. ĐỊNH LUẬT "THẬT" CỦA MALTHUS VÀ GIÁC MỘNG "ẢO" CỦA CON NGƯỜI.

Malthus, trong cuốn "Essay on the Principle of Population," xuất bản năm 1798 đã viết "Population, when unchecked, increases in a geometrical ratio. Subsistence increases only in an arithmetical ratio." tạm dịch "dân số, nếu không hạn chế sanh đẻ, tăng theo cấp số nhân, còn lương thực tăng theo cấp số cộng". Mặc dầu không chính xác theo toán học, nhưng nhận xét thực tế này được các sách về kinh tế gọi là định luật căn bản phải xét đến trong mọi chương trình phát triển. Trung Hoa là trường hợp điển hình khi quy định mỗi cặp vợ chồng chỉ có 1 con thôi.

Theo Wikipedia, ngày 12/3/2012 cơ quan the [United States Census Bureau \(USCB\)](http://www.census.gov) ước tính dân số thế giới tới trên 7 tỷ người. Và dự phóng con số này lên tới 8 tỷ người vào năm 2025. (có người bi quan cho rằng sớm hơn nhiều). Với cái đà gia tăng này, việc cung cấp

nhu cầu thiết yếu như năng lượng, thức ăn, và nước uống thật là nan giải. Các khẩu hiệu hòa bình, đoàn kết, công bằng, lẽ phải... chắc chỉ là khẩu hiệu xuông. Chủ trương một nền hòa bình vĩnh cửu, một thế giới "đại đồng" nhiều phần chắc chỉ là "ảo", che đậy mục đích giành cuộc sống khá hơn.

4. ĐỊNH LUẬT "THẬT" CỦA MOORE VÀ HI VỌNG CỦA CÁC NHÀ ĐẦU TƯ.

Moore, đồng sáng lập viên của hãng Intel, tiên đoán rằng cứ mỗi 2 năm, số lượng bán dẫn có thể đặt trong 1 mạch tích hợp sẽ tăng lên gấp đôi. Nhận xét này rất đúng từ năm 1965 đến nay đã hơn nửa thế kỷ. Tuy nhiên, ai cũng thấy rằng tới một giới hạn nào đó thì nhận xét này không còn giá trị nữa.

Chúng ta thử nhìn 2 hình trên, từ dưới đi lên theo ngược chiều kim đồng hồ: dưới là chiếc iPhone (hay smartphone) làm được đủ các chức năng của các máy trong hình trên, mà quý AH có thể nhận ra là Walkman cassette, Polaroid camera, car phone, pager, digital watch, laptop, camcorder, và PDA (personal digital assistant). Không những smartphone có thể thay thế cả 8 dụng cụ điện tử trên mà làm còn hay hơn, với kích thước nhỏ hơn, nhẹ hơn, rẻ hơn, và thêm nhiều ứng dụng hơn, như iPhone, iPad với Siri có thể tuân theo lệnh nói của người sử dụng để gọi điện thoại hay viết

email, hoặc có sẵn tiếng Việt (và nhiều ngôn ngữ khác) cho email không cần phải download nhu liệu từ bên ngoài.

Nhưng nếu hi vọng định luật Moore tiếp tục có giá trị thêm nhiều năm nữa thì giấc mộng của các nhà đầu tư vào lãnh vực điện tử có thể trở thành "ảo" chăng?

KẾT LUẬN.

Một học giả mà tôi không nhớ tên đã nói "Ảo" tuy rằng không thể lúc nào cũng trở thành "Thật", nhưng chúng ta muốn tồn tại và phát triển vẫn phải tính toán và cố gắng để biến "Ảo" thành "Thật". Và chính sự hiện diện của "Ảo" và "Thật" làm cho đời sống con người có nhiều thú vị chăng? Đại đa số các quốc gia bị thiếu hụt ngân sách nhưng nhờ chi tiền ra nhiều (tiền này có giá trị "ảo" vì không tương xứng với sản lượng "thật" hiện tại) để kích thích sản xuất nên mới có phát triển. Cũng vậy, nếu ngân hàng chỉ cho vay số tiền ngang với trữ lượng họ có, thì làm sao gia tăng sản xuất (tiền cho vay quá số vốn là "ảo" vì "thật sự" ngân hàng đã có đâu?). Nếu lãnh lương hưu bằng tiền đóng góp SS hay pension "thật sự" trong những năm chúng ta làm việc, cộng với lãi xuất cao nhất của ngân hàng, cũng không thể giúp đa số chúng ta đang sống những ngày về hưu "thoải mái"!! Tuy nhiên, cái gì thái quá đều có hại. Muốn có một cuộc sống thăng tiến, chứ không phải mơ mộng làm hại cho bản thân và giống nòi, cần cân nhắc kỹ và tính toán cho đúng để tránh "ảo mộng". Chúng ta hãy chờ xem, trong vòng ít năm nữa thôi, những biện pháp tung tiền cứu vãn của Chủ Tịch Bernanke, US Federal Reserve Bank, và TT Obama sẽ đưa HK và thế giới đi đâu?

Nguyễn Sĩ-Tuất